

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 189/2024
13.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, др Илије Зиндовића, Гордане Комненић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Макаи Славко, адвокат из ..., против туженог ЈМУ Радио Телевизија Србије, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1130/23 од 27.07.2023. године, у седници већа одржаној 13.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1130/23 од 27.07.2023. године, става трећег изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1130/23 од 27.07.2023. године, става другог изреке изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1130/23 од 27.07.2023. године, става другог изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1244/18 од 02.03.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 1244/18 од 22.06.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете у висини изгубљених нето основних зарада са увећањем по основу минулог рада, за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године, исплати појединачно опредељене месечне износе, у износима и са законском затезном каматом, почев од датума доспелости па до исплате, као у садржају тог става. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете у висини изгубљених нето основних зарада са увећањем по основу минулог рада, за период од 01.06.2013. године, па до 31.10.2018. године, исплати појединачно опредељене месечне износе, у висини и са законском затезном

каматом почев од датума доспелости па до коначне исплате, као у садржају тог става. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име тужиоца, за период од 01.06.2008. године до 31.10.2018. године, уплати све припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање код Републичког фонда ПИО запослених у Београду, доприносе за здравствено осигурање код Републичког фонда за здравствено осигурање и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање на основицу нето зараде исказане у ставу прво и другом изреке пресуде, по стопама које буду важиле на дан уплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор, за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године, исплати укупан износ од 43.930,28 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износе почев од датума доспелости па до исплате, као у садржају тог става. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете на име нето накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор, за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године, исплати укупан износ од 110.992,85 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе почев од доспелости па до исплате, као у садржају тог става. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за топли оброк за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године исплати износ од 73.375,61 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости па до исплате, као у садржају тог става. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за топли оброк за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године исплати износ од 211.898,28 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе почев од датума доспелости па до исплате, наведено у садржају тог става. Ставом осмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за превоз за долазак и одлазак са посла за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године, исплати износ од 146.156,00 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе почев од датума доспелости па до исплате, као у садржају тог става. Ставом деветим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за превоз за долазак и одлазак са посла за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године исплати износ од 212.462,00 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе почев од доспелости па до исплате, као у садржају тог става. Ставом десетим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу, на име накнаде штете у висини изгубљених нето основних зарада са увећањем по основу минулог рада за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године исплати преко досуђених износа из става другог изреке пресуде, а до тражених износа и то у појединачно опредељеним месечним износима, са законском затезном каматом ближе наведено у садржају тог става. Ставом једанаестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 72.527,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1130/23 од 27.07.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу четвртом и једанаестом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу десетом изреке. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу петом, шестом, седмом, осмом и деветом изреке, тако што је одбијен као неоснован

тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му: на име накнаде штете на име нето накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године, исплати укупан износ од 110.992,85 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе као у овом ставу, на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за топли оброк, за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године, укупан износ од 73.375,61 динара са законском затезном каматом на појединачне износе као у овом ставу, на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за топли оброк, за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године, укупан износ од 211.898,28 динара са законском затезном каматом на појединачне износе као у овом ставу, на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за превоз за долазак и одлазак са посла, за период од 01.06.2008. до 31.05.2013. године, укупан износ од 146.156,00 динара са законском затезном каматом на појединачне износе као у овом ставу, на име накнаде штете у виду неисплаћене нето накнаде трошкова за превоз за долазак и одлазак са посла, за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године, укупан износ од 212.462,00 динара са законском затезном каматом као у овом ставу. Ставом четвртим изреке, одбачена је жалба тужиоца изјављена у односу на ставу други изреке првостепене пресуде, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију против става другог и трећег изреке, због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је прво испитао побијану одлуку у преиначујућем делу применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности,

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на пословима Решењем туженог бр. ... од 30.07.2008. године, тужиоцу је престао радни однос код туженог због непоштовања радне дисциплине и то неоправданог изостајања са посла више од пет радних дана у периоду од 01.05.2008. до 31.05.2008. године, тако да му радни однос престаје са првим даном фактичког изостајања са посла. Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1254/10 од 25.06.2012. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење туженог од 30.07.2008. године којим је тужиоцу отказан уговор о раду, па је обавезан тужени да тужиоца врати на рад по основу уговора о раду од 24.09.2007. године. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4130/16 од 14.03.2018. године, потврђена је првостепена пресуда од 25.06.2012. године у ставу првом изреке. Између парничних странака је закључен уговор о раду бр. ...-... од 31.10.2018. године, којим је у члану 1. одрђено да се на основу решења о извршењу Првог основног суда у Београду И 628/18 од 21.06.2018. године запослени овим уговором враћа на рад по основу уговора о раду од 24.09.2007. године и заснива радни однос на неодређено време са пуним радним временом од 01.11.2018. године. Решењем туженог број ... од 02.11.2018. године, тужиоцу је престао радни однос код

туженог дана 02.11.2018. године, због навршених 65 година живота. Тужилац је дана 05.06.2013. године стекао услов за старосну пензију, а према уверењу РФ за ПИО од 21.07.2020. године тужиоцу за период од 05.06.2013. године до 30.06.2020. године, исплаћен укупан износ пензије од 3.004.896,97 динара. Налазом и мишењем вештака економско финансијске струке, утврђена је висина потраживања тужиоца на име изгубљене зараде са увећањем по основу минулог рада за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године, као и за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године, висина потраживања на име трошкова регреса, топлог оброка и трошкова превоза за период од 01.06.2008. године до 31.05.2013. године и за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 191. Закона о раду закључио да је тужени дужан да тужиоцу исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприноса за обавезно социјално осигурање, па је делимично усвојио тужбени захтев и одлучио као у ставовима 1 – 9 изреке првостепене пресуде, док је у ставу 10 изреке одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете у висини изгубљених нето основних зарада са увећањем по основу минулог рада за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године преко износа досуђених ставом другим изреке.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у ставу петом, шестом, седмом, осмом и деветом изреке, налазећи да је првостепени суд погрешно у овом делу применио материјално право. Према ставу другостепеног суда накнада штете због незаконитог отказа у виду изгубљене зараде и других примања, представља накнаду измакле користи чија се висина одређује у смислу члана 189. став 3. Закона о облигационим односима. Тужиоцу би по редовном току ствари и да није било незаконитог отказа од стране послодавца, престао радни однос код туженог 05.06.2013. године у смислу члана 175. тачка 2. Закона о раду, због навршених 65 година живота и стицања услова за старосну пензију, па од тог дана тужилац више не би ни остваривао зараду и примања по основу рада код послодавца (регрес, топли оброк), због чега за тај период нема правног основа за накнаду штете тужиоцу за изгубљену зараду. Тужилац није доказао да би његов радни однос код туженог био настављен и након његових навршених 65 година живота, по споразуму са послодавцем. Ценећи чињеницу да је тужилац враћен на рад код туженог након правноснажности пресуде, почев од 01.11.2018. године и да му је 02.11.2018. године решењем туженог престао радни однос због навршених 65 година живота, другостепени суд налази да је то без утицаја на другачију одлуку, јер је тужилац враћен на рад у поступку извршења правноснажне и извршне судске пресуде, а да је тужилац пре правноснажности парнице за поништај отказа уговора о раду, дана 05.06.2013. године стекао право на старосну пензију. Осим тога, за време док је запослени незаконито ван радног односа, нема правао на потраживање накнаде за трошкове исхране и превоза, јер у периоду у коме није радио нема ни трошак енергије због рада, па самим тим ни право на додатак за исхрану, као ни трошкове за долазак и одлазак са рада, па је неоснован захтев тужиоца за накнаду штете на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године, као и за топли оброк и трошкове превоза од 01.06.2008. године до 31.10.2018. године.

По оцени Врховног суда оваква правна аргументација другостепеног суда је правилна.

Одредбом члана 191. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ 24/05...32/13) прописано је да је поред враћања на рад, послодавац дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговором о раду и уплати доприноса за обавезно социјално осигурање.

Материјална одговорност послодавца у случају незаконитог престанка радног односа има за циљ успостављање пређашњег материјалног стања запосленог, с обзиром да је смисао цитиране одредбе члана 191. став 2. Закона о раду да се накнада штете досуђује у износу који је потребан да се материјална ситуација оштећеног доведе у стање у коме би била да није донета незаконита одлука послодавца о отказу.

Следствено томе, а насупрот наводима ревизије, тужиоцу као запосленом се не признаје право на регрес, односно топли оброк и превоз, јер он у спорном периоду није користио годишњи одмор и није имао трошкове за додатак за исхрану, односно превоз. Право на регрес се везује за коришћење годишњег одмора и акцесорне је природе и реч је о трошку који би запослени имао да је користио годишњи одмор, а тужилац у конкретном случају у спорном периоду није користио годишњи одмор, па није имао трошак поводом њега. Такође, тужилац нема право на потраживање накнаде за топли оброк и превоз, јер наведене трошкове, у периоду у коме није радио није ни имао.

Имајући у виду наведено, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је ревизију тужиоца изјављену против става другог изреке побијане пресуде разматрао у смислу члана 404. ЗПП.

Чланом 404. став 1. ЗПП, прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда у конкретном случају нису испуњени законом прописани услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, јер није потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, нити је потребно уједначавање судске праксе и ново тумачење права. Предмет тражене правне заштите је накнада штете за разлику изгубљене зараде за период од 01.06.2013. године до 31.10.2018. године.

О овом захтеву тужиоца, нижестепени судови су одлучили уз примену материјалног права који је у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке ревизијског суда, а у вези примене одребе члана 175. тачка 2. Закона о раду, будући да тужилац након испуњења услова за старосну пензију више не би остваривао право на

исплату зараде, јер закључени уговор о раду од 31.10.2018. године нема значај споразума послодавца и запосленог о продужењу радног века у смислу цитиране одредбе Закона о раду.

С тог разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу другом изреке, донео применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије у овом делу, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена ни као редовна.

Према члану 441. ЗПП, ревизија је увек дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа.

Уколико се тужбени захтев односи на потраживање у новцу у радном спору, дозвољеност ревизије се оцењује на основу члана 403. став 3. ЗПП, према коме ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој парници поднета је 31.10.2008. године, а вредност предмета спора у односу на овај део ревизијом побијане пресуде (став други изреке) је очигледно испод 40.000 евра.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинско-правном спору који се односи на новчано потраживање, у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра, то је Врховни суд оценио да је ревизија тужиоца недозвољена, применом одредбе члана 403. став 3. ЗПП.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Врховни суд је, применом члана 165. став 1. у вези члана 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер тужилац није успео у овом поступку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић